

Winterschool Omgevingswet

Informatieve commissie

27 februari 2024

Programma

- **Introductie**

- Hoofdlijnen en samenhang van de Omgevingswet
- Gemeentelijke instrumenten onder de Omgevingswet
- Participatie

Deel 1: Hoofdpijnen en samenhang

Informatieve commissie

27 februari 2024

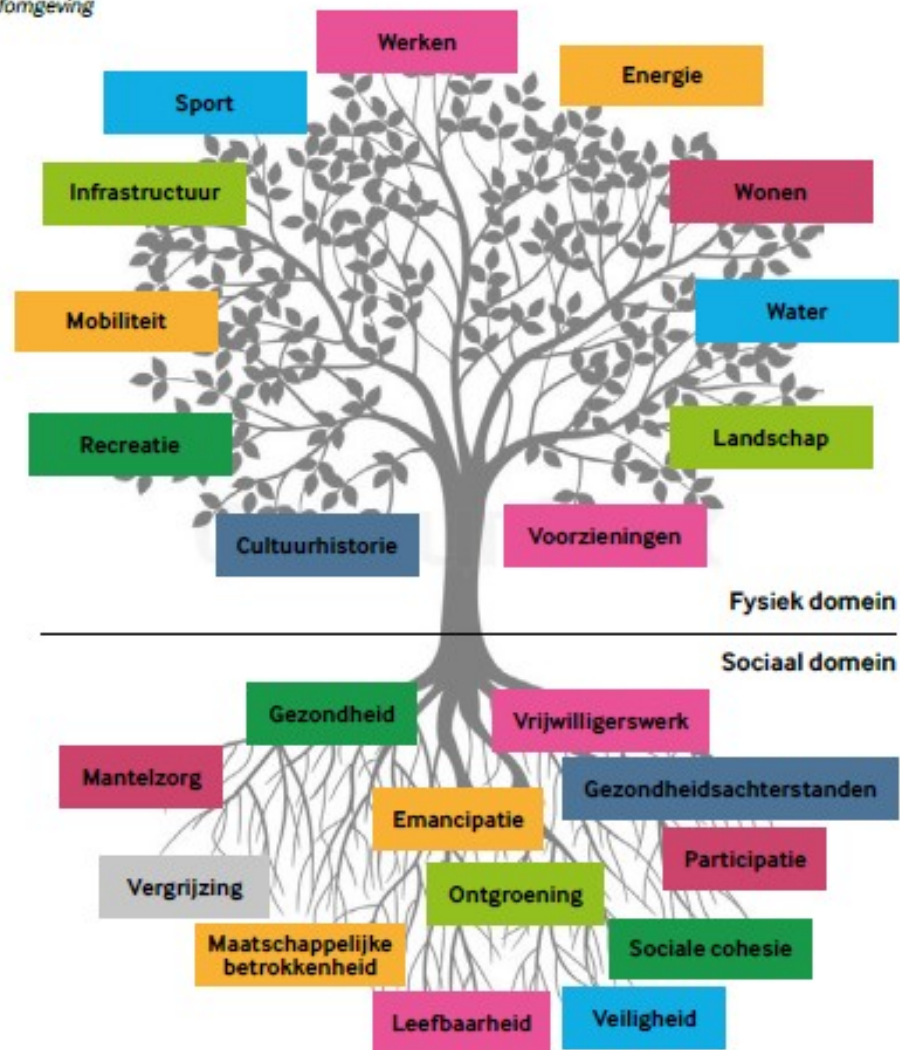

Het nieuwe omgevingsstelsel

1. Inzichtelijk omgevingsrecht
2. Leefomgeving centraal
3. Ruimte voor maatwerk
4. Sneller en beter

Hoofdlijnen en samenhang

Figuur 2: De boomspiegel voor de leefomgeving
(Bron: KuiperCompagnons)

Hoofdlijnen en samenhang

onderhoudsverplichtingen
kostenverhaal vergunningen
nadeelcompensatie **activiteiten** omgevingswaarden
handhaving beleidsvorming monitoring
woningbouwprojecten evaluatie wegen
gedoogplichten bomen
adviesrecht instandhoudingsverplichtingen
strafbepalingen samenwerking
kwaliteitsbevordering

Hoofdlijnen en samenhang

Hoofdlijnen en samenhang

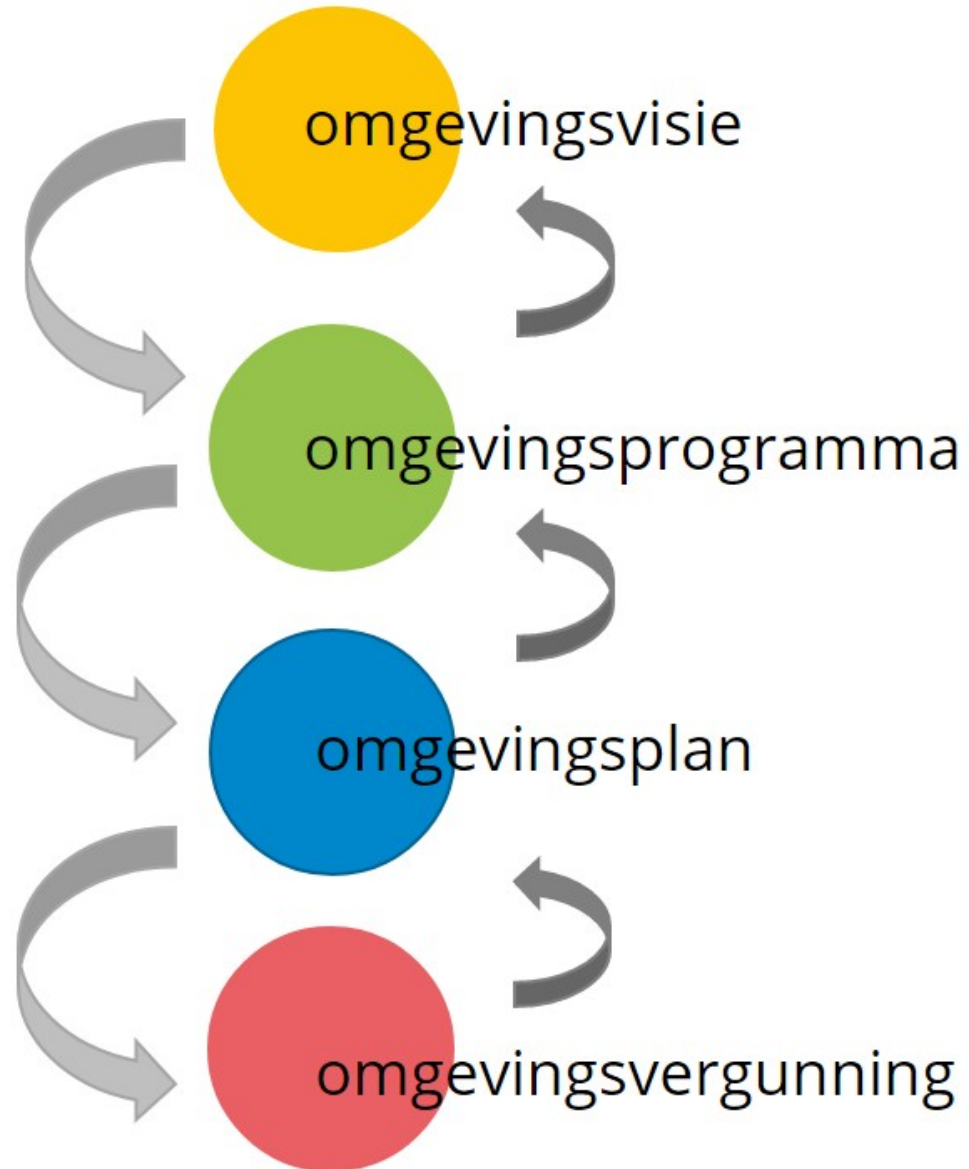
- **Wat zijn de grootste wijzigingen:**
  - Verandering van **alle** gemeentelijke regels
  - **Rolverdeling** en mindset
  - **Werkprocessen**
  - **Dienstverlening** vergroten
- **De Omgevingswet stelt **samenspel, vertrouwen én checks en balances** tussen raad en college centraal**

Deel 2: Gemeentelijke instrumenten

Informatieve commissie

27 februari 2024

De vier gemeentelijke instrumenten

De nieuwe beleidscyclus

Coalitieakkoord, beleidscycli en de Planning & Control cyclus

Hebben wij gewenste maatschappelijke effecten bereikt of op koers om in volgende raadsperiode(n) te gaan bereiken?

Liggen wij op koers om gewenste maatschappelijke effecten (lange termijn) te gaan bereiken?

Jaarlijkse P&C cyclus

Informatiebehoefte voor algemene beschouwingen, begrotingsbehandeling en verantwoordingsgesprek raad met college

Beleidscyclus A bestaand

Beleidscyclus A nieuw

Beleidscyclus Z bestaand

Gemeentelijke instrumenten: de omgevingsvisie

Informatieve commissie

27 februari 2024

Doel van de omgevingsvisie

- In de omgevingsvisie legt de gemeente haar **ambities** en **beleidsdoelen** voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast
- **Samenhang** tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed
- De gemeente stelt **1 omgevingsvisie** voor het hele grondgebied vast, mogelijk met **deelvisies**

Juridische status van de omgevingsvisie

- De omgevingsvisie is **zelfbindend**
- De omgevingsvisie bindt alleen het bestuursorgaan dat het document heeft vastgesteld
- Andere besluiten van de gemeente moeten in lijn zijn met de omgevingsvisie:
  - Omgevingsplan
  - Adviesrecht bij omgevingsvergunningen

Rol van de raad bij de omgevingsvisie

Recht

Beslissingsbevoegdheid

De raad stelt de omgevingsvisie vast

Initiatiefrecht

Raadsleden kunnen het initiatief nemen

Vragenrecht

Raadsleden kunnen vragen stellen inzake uitwerking door het college, doorwerking van de visie etc.

Enquêterecht

De raad kan onderzoek instellen

Interpellatierecht

De raad kan de wethouder uitnodigen voor debat

Participatie bij de omgevingsvisie

- **Participatieleidraad Stichtse Vecht 2021**
  - **Algemene leidraad bij het opstellen van beleid**
- **Nog geen procesafspraken gemaakt**
- *Voorbeeld: participatie bij de huidige omgevingsvisie*

Gemeentelijke instrumenten: omgevingsprogramma's

Informatieve commissie

27 februari 2024

Doel van omgevingsprogramma's

- **Het programma is een flexibel instrument dat ingezet kan worden voor:**
  - **beleidsontwikkeling**
  - **beleidsdoorwerking**
  - **uitvoering van beleid**
- **Doelen uit de omgevingsvisie worden uitgewerkt**
  - **Hoe gaan we die doelen bereiken?**
- **Maatregelen worden voorgesteld om doelen te bereiken**

Inhoud van omgevingsprogramma's

- **Een beschrijving van:**
  - 1. het gebied of het thema**
  - 2. de doelstellingen**
  - 3. de huidige situatie**
  - 4. trends (vanuit andere overheden)**
  - 5. ontwikkelingen en activiteiten in het gebied / binnen het thema**
  - 6. maatregelen om de doelstellingen te behalen**
  - 7. de duur van het programma**
  - 8. de wijze van monitoring**

Juridische status van omgevingsprogramma's

- ▣ **Verplichte programma's**
- ▣ *Beschermt bepaalde waarden of het milieu*
  - ▣ Op grond van Europese regels
  - ▣ Op grond van omgevingswaarden

- ▣ **Programmatische programma's**
- ▣ *Bepaalt de gebruiksruijnte of creëert ontwikkelingsruimte*
  - ▣ Op grond van Amvb
  - ▣ Op grond van (provinciale) omgevingsverordening
  - ▣ Op grond van omgevingsplan

- ▣ **Vrijwillige programma's**
- ▣ *Voor overig beleid over de fysieke leefomgeving*

Juridische status van omgevingsprogramma's

- Een omgevingsprogramma is **zelfbindend**
- Een omgevingsprogramma bindt alleen het bestuursorgaan dat het document heeft vastgesteld
- Andere besluiten van het college moeten in lijn zijn met omgevingsprogramma's
- De raad is **niet gebonden** aan een omgevingsprogramma

Rol van de raad bij omgevingsprogramma's

- Het college is **verplicht de raad betrekken** bij de voorbereiding

Recht	
Beslissingsbevoegdheid	Het college stelt omgevingsprogramma's vast
Initiatiefrecht	Het college legt de startnotitie voor een omgevingsprogramma ter peiling voor aan de commissie Fysiek Domein
Vragenrecht	Raadsleden kunnen vragen stellen inzake uitwerking door het college etc.
Enquêterecht	De raad kan onderzoek instellen
Interpellatierecht	De raad kan de wethouder uitnodigen voor debat

- **Maatregelen die het college wil nemen, moeten soms wel door de raad vastgesteld worden**

Voorbeelden van maatregelen

- Soms stelt het college een maatregel voor, waarvoor de raad het bevoegd gezag is:
  - Het stellen van algemene regels in het omgevingsplan
  - Inzet van financiële instrumenten, zoals overheidsinvesteringen, leningen of subsidies
  - Feitelijke maatregelen, zoals de uitvoering van projecten
- Andere maatregelen vallen onder de bevoegdheid van het college:
  - Inzet van communicatie- en informatie-instrumenten
  - Het stellen van beoordelingsregels
  - Afspraken met andere organisaties

Participatie bij omgevingsprogramma's

- **Het betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen is verplicht** bij de voorbereiding van alle programma's.
- **Participatieleidraad Stichtse Vecht 2021**
  - Algemene leidraad bij het opstellen van beleid
- **Procesafspraken in voorbereiding**
  - Informatieve commissie is geweest (23 januari 2024)
  - Vaststelling onderweg

Gemeentelijke instrumenten: het omgevingsplan

Informatieve commissie

27 februari 2024

Doel van het omgevingsplan

- Het omgevingsplan bevat **algemene regels** voor de fysieke leefomgeving
- Iedere gemeente heeft 1 omgevingsplan

Juridische status van het omgevingsplan

- **Algemeen verbindend voorschrift**
  - Iedereen moet zich aan deze regels houden
- **Algemene regels over de fysieke leefomgeving**
moeten of
mogen of
mogen niet
in het omgevingsplan opgenomen worden
- *Zie ook: Verordening fysieke leefomgeving Stichtse Vecht 2023*

Opbouwen van het omgevingsplan

- **Door middel van wijzigingsbesluiten**
- **Gebiedsgericht**
- **Thematisch**
- **Naar aanleiding van een omgevingsprogramma**
- **Op verzoek**

- **Raad stelt planning hiervoor vast**

Rol van de raad bij het omgevingsplan

Recht

Beslissingsbevoegdheid

De raad stelt het omgevingsplan vast

Initiatiefrecht

De raad geeft opdracht tot een wijziging van het omgevingsplan

Vragenrecht

Raadsleden kunnen vragen stellen inzake uitvoering door het college etc.

Enquêterecht

De raad kan onderzoek instellen

Interpellatierecht

De raad kan de wethouder uitnodigen voor debat

Participatie bij het omgevingsplan

- De gemeenteraad bepaalt in de opdracht hoe de participatie er uit moet zien
- Op wijzigingsverzoeken van derden is de **Leidraad participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023** van toepassing
  - De gemeenteraad kan **aanvullende participatie-eisen** stellen bij het geven van de opdracht

Gemeentelijke instrumenten: omgevingsvergunningen

Informatieve commissie

27 februari 2024

Doel van omgevingsvergunningen

- Een vergunningplicht kan ingesteld worden om een **nader beoordelingsmoment** te creëren
- Nodig om bepaalde voorwaarden te controleren:
  - Beoordeling kan niet worden overgelaten aan initiatiefnemer
  - Specifieke nadelige gevolgen moeten echt worden uitgesloten
- Vergunningplicht moet uitzondering worden
- *Voorbeeld: kappen van boom*

Juridische status van omgevingsvergunningen

- **Focus op realisatie via procedure voor vergunningverlening**
- **Beslistermijn van maximaal 14 weken**
  - **Termijn van orde van 8 weken**
  - **Eenmaal verlenging mogelijk met 6 weken**
- **De uitgebreide procedure (26 weken) voor vergunningen vervalt in de meeste gevallen**

Juridische status van omgevingsvergunningen

- Wanneer de aanvraag **in overeenstemming met het omgevingsplan is**:
  - Verleent het college de vergunning
  - Geeft de vergunninghouder toestemming voor de vergunde activiteiten
- Voorwaarden zijn bindend voor vergunninghouder

Juridische status van omgevingsvergunningen

- Wanneer de aanvraag **in strijd met** het omgevingsplan is:
  - Moet aanvrager aantonen dat sprake is van:
    - een ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’
    - Een ‘veilige en gezonde fysieke leefomgeving’
  - Wanneer dat het geval is, verleent het college de vergunning
- Voorwaarden zijn bindend voor vergunninghouder

Rol van de raad bij omgevingsvergunningen

Recht	
Beslissingsbevoegdheid	Het college verleent omgevingsvergunningen
Initiatiefrecht	De aanvrager neemt het initiatief
Vragenrecht	Raadsleden kunnen vragen stellen inzake uitvoering door het college etc.
Enquêterecht	De raad kan onderzoek instellen
Interpellatierecht	De raad kan de wethouder uitnodigen voor debat

- De raad heeft bepaald wanneer het college advies moet vragen aan de raad voordat het college een besluit neemt.

Rol van de raad bij omgevingsvergunningen

- Realisatie van projecten hoofdzakelijk via vergunningverlening
- College is **bevoegd gezag**
- In sommige gevallen **geeft de raad bindend advies:**
  - Advies- en participatielijst gemeenteraad Stichtse Vecht 2022
- **Adviesrecht:**
  - Rapportage en peiling na 1 jaar
  - Evaluatie met raad na 2 jaar

Gemeentelijke instrumenten: Rol van de raad

Informatieve commissie

27 februari 2024

Rol van de raad

Onderdeel	Bevoegdheid
Omgevingsvisie	Gemeenteraad
Omgevingsprogramma's	College
Omgevingsplan	Gemeenteraad
Omgevingsvergunningen	College, <i>met in specifieke gevallen adviesrecht voor de gemeenteraad</i>

De nieuwe beleidscyclus: impact van het omgevingsplan

Rol van de raad

- De gemeenteraad heeft een **kaderstellende rol**

Recht	Visie	Programma's	Plan	Vergunning
Beslissingsbevoegdheid	Ja	Nee	Ja	Nee
Initiatiefrecht	Ja	Nee	Ja	Nee
Vragenrecht	Ja	Ja	Ja	Ja
Enquêterecht	Ja	Ja	Ja	Ja
Interpellatierecht	Ja	Ja	Ja	Ja

De Omgevingswet verandert niets aan het begrotingsrecht van de gemeenteraad.

Deel 3: Participatie en de gemeenteraad

Gemeenteraad Stichtse Vecht

22 augustus 2023

Vastgesteld beleid

Instrument	Participatiebeleid
Omgevingsvisie	- Participatieleidraad Stichtse Vecht 2021 (voor beleid)
Omgevingsprogramma's	- Participatieleidraad Stichtse Vecht 2021 (voor beleid)
Omgevingsplan	<u>Voor wijzigingsverzoeken:</u> - Verordening participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023 - Leidraad participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023 <u>Voor opdracht van de raad:</u> - Participatieleidraad Stichtse Vecht 2021 (voor beleid) - Ruimte voor eigen invulling door de raad
Omgevingsvergunningen	- Verordening participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023 - Leidraad participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023

Nieuw: participatie vooraf

- Bij verplichte participatie, vindt de participatie **vooraf plaats**
- Initiatiefnemer is verantwoordelijk
  - Initiatiefnemer stelt een participatieverslag op
- Gemeente weet van niets! = loslaten

- Participatie is **vormvrij**, wel **informatieplicht**
- Gemeentelijke richtlijn:
  - Leidraad participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023

Participatie-instrumenten voor de gemeente

- **Wanneer participatie verplicht is:**
  - **Geen weigeringsgrond**
  - **Onvoldoende informatie: buiten behandeling stellen**
  - **Onvoldoende participatie: adviesrecht gemeenteraad**
- **Wanneer participatie niet verplicht is:**
  - **Geen weigeringsgrond**
  - **College kan participatie overnemen, binnen de termijn**
- **Gemeentelijke richtlijn:**
  - **Verordening participatie bij ruimtelijke initiatieven Stichtse Vecht 2023**

Tot slot

Informatieve commissie

27 februari 2024

Meer informatie

- **Opleiding:**
  - **Cursus *Omgevingswet voor raadsleden* op leerplatformraadsleden.nl**
- **12 maart 2024: werkconferentie Omgevingswet**
- **Zijn er nog vragen?**